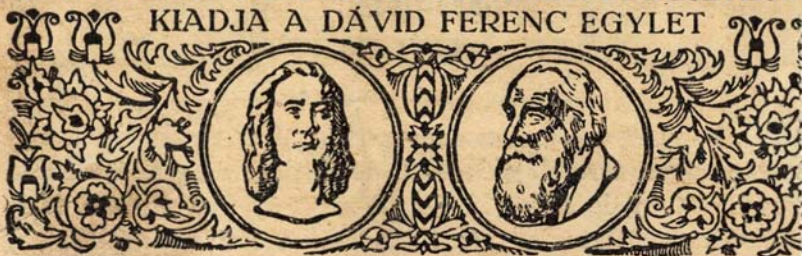

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Romania

25 bani Posta

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Tarcsafalvi Dr. Pálffy Ferenc
1876-1938.

Szövegét lásd 1938. évi júliusi (7-ik szám) 132 oldalán.

4503. D. S. Kovács Moise
 Bucureşti. Sos. Villorului 126. Pavillonul n. An
 C. F. R. Scara A. Et. I.

A halál aratása tovább tart. Egy hónap sem telhetik el anélkül, hogy egyházunk valamelyik munkás és érdemes tagjának az elhunytáról fájó szívvel ne kellene megemlékezzünk. Julius hó 11-én deésfalvi Pataky Sándor, ny. főszolgabíró, földbirtokos, az unitárius egyház főtanácsának évtizedek óta tagja, a Tárnava—Küküllő-kör v. felügyelő gondnoka hosszas szenvedés után elhunyt.

Deésfalvi Pataky Sándor a vármegyei közéletnek és az unitárius egyházi életnek egyik kiváló alakja volt. Mint főszolgabíró erkölcsi komolysággal fogta fel feladatát. A vármegye komoly vezetőségének, köztük Sándor János volt belügyminiszternek teljes mértékben birta a bizalmát. Fontos állását úgy töltötte be, hogy járása népe hálásan gondol az ő bölcs kormányzata idejére. Mindenkinek a javát és előhaladását munkálta nyelvi, faji vagy vallásfelekezeti különbség nélkül.

Mint felügyelő gondnok és egyházi tanácsos odaadó gondossággal és szeretettel irányította, vezette egyházkörének és egyházunk ügyét. A világháborút megelőző időkben a főtanács munkájában részt vett s általában egyházunk vezető emberei csoportjába tartozott mindig. Egyházszeretete és az egyházért való munkássága feledhetetlen lesz az unitárius szívek előtt.

Most ő is elment közülünk. Érezzük, hogy ismét szegényebbek vagyunk. Hazatért. Már azoknak a társaságában van, akiknek életelemük volt az egyház szeretete. Ott mind többen és többen lesznek, itt mind kevesebben és kevesebben maradunk . . .

A munkás, szeretetteljes, kötelességtudó élet elmúlt, de az édes boldogító példátadó életlemke megmaradt. Csak porhüvely a mulandóságé. Személyisége tovább él szereteteinek, nagyszámu rokonságának, az unitárius egyház és a magyar közélet embereinek az emlékezetében.

Hisszük, hogy a Mindenható Isten pedig az örök élet diadalát biztosítja számára, mert a reábizottakban hű és igaz volt . . .

Egy próbavétel.

Valamikor réges-régen összetalálkozott a jó szellem a rossz szellemmel és a szokásos üdvözlések után mindjárt beszédbe elegyedtek. A napi események és a rendes ügyek tárgyalása mellett szóba hozták még azt is, hogy a földön kié a nagyobb hatalom és, hogy kié a dicsőség?

A rossz szellem nem engedett. Kiabált és kézzel-lábbal bizonyitgatta azt, hogy övé a hatalom és a dicsőség.

De bizony a jó szellem sem tágitott. Ő is úgy, mint a rossz szellem, azt állította és amellett kardoskodott, hogy a földön övé a hatalom és a dicsőség.

Órákig tartó kemény vagdalkozás, vitatkozás és csatázás után végre abban állapotak meg, hogy utra kelnek, bejárják a világot és személyesen fognak meggyőződni afelől, hogy tényleg kié a hatalom és a dicsőség a világon.

Mentek, mendegéltek, hegyeken keresztül, völgyeken át. Városról, városra, faluról, falura vándoroltak. Bekopogtattak a szegényhez, a gazdaghoz, az erőshöz, a gyengéhez, a boldoghoz a boldogtalanhoz egyaránt. Nem hagyták el, nem kerülték el senki házát, palotáját és kunyhóját. Mint koldusoknak öltözött szegény vándorok ruhát, szállást kértek és itt is ott is valami segítségért könyörögtek.

A könyörületességet, a jóknak szives és lelkes adakozását a jó szellem piros vonallal, a hideg és mostoha elutasítást, a rosszaknak keményszivűségét pedig a rossz szellem, kék vonallal jegyezte.

És amikor egy várost bejártak és annak a végére értek, leültek egy fa alá vagy az utszéli árok pázsitos partjára és amíg ott pihentek, számbavették az eredményt. Összeadták a húzott vonalakat és akinél a vonalak száma a nagyobb összeget adta, azé volt a győzelem és a dicsőség.

Nagyon, de nagyon ügyeltek arra, hogy hibát, cselszövést vagy mulasztást egyik is a másik terhére és veszélyére elkövessen.

Ellenőrizték szigoruan egymást. Pedig hát ez a merő figyelem és féltékeny ellenőrzés felesleges és hiábavaló munka volt, mert már az első két-három eset összeszámolásánál, számbavételénél lehetett látni és észrevenni azt, hogy a győzelem merlege mindig a rossz szellem javára billent.

Megnyugtatásul még egy-két próbát tettek, de hiába, mert minden újabb és újabb próbálkozás épen úgy, mint az előbbi kísérletezések, mindig csak a rossz szellem győzelmét és annak a fölényét biztosították.

Az élet és a körülmények ilyenén való megismerése és a szellemi világ berendezkedésének tökéletes és eredeti fölfedezése és meglátása után a munkát be is fejezték és tovább már nem próbálkoztak. Végeztek. Mint jó és hűséges kenyeres

pajtások, egymásnak kezét adták, egymástól elbucsztak és egymástól örökre elváltak. Mindenik vitte magával emlékül azt, amit látott, utazása alatt megismert és fölfedezett. Mindenik vitte magával és emlékül azt az igazságot, hogy a földön tényleg mindenütt többen vannak a keményszívű részvétlen emberek, mint a könnyüreletes, megértő jó és kegyes lelkek.

A már ismert mese vége és annak befejező mondata szomorú bírálatot mond a világról és kellemetlen megállapítást, fölfedezést ad az emberről. Mert szavai szerint sokan vannak a kemény, részvétlen szívűek és nagyon kevesen a könnyüreletes jó lelkek. Más szóval az emberiségnek nagyobb tömege letért, félrecsuszott a jóság, szeretet és a könnyüreletes ösvényéről és a bűnnek s így a belátástalanságnak, az önző részvétlenségnek az útjára lépett. Azt járja, azon halad, azon vergődik anélkül, hogy életiránya megfordítására bármit is tenne.

Minden komolyabb figyelem és számítás nélkül törtét előre. Nem látja be és nem veszi észre vagy talán nem is akarja, hogy e sarkonfordulás teljesen ellentétben van küldetésének és elhivatásának eredeti céljával. Az élet megélésének egy magasabb és fenségesebb lény által adott módjával, alakjával és megjelölt irányával. Nem ismeri föl és nem veszi észre azt, hogy mennyire visszaél az Isten parancsolatával, a megszívű Jézus akaratával és a szeplőtlen tiszta vallásosság kívánságával és határozott ohajával.

A fenti bemondások és megállapítások után előállott helyzetkép ismerete alapján, mintegy önként vetődik fel a kérdés: miért van ez így? Mi az oka annak, hogy a világon többen vannak a keményszívű, részvétlen emberek, mint a megértő, könnyüreletes és belátó jó lelkek?

A feltett kérdésre az egyik templomi ének röviden és találóan adja meg a választ, a feleletet. Azért van ez így „mert meglankadott a szeretet az emberek fiai közt”.

Ahol pedig nincsen szeretet, ott nincsen vallás, ott nincsen Isten. Ahol pedig nincsen Isten, ott hitről, jó lélekről, könnyüreleteségről és hűségről beszélni nem lehet. Ott örök sötétség van. A komor sötétségben pedig szivtelenség, önzés és rideg gyűlölet, amely sohasem a mennyországba, hanem mindig és minden körülmények között a pokolba vezet, a rosszra int és a szivtelenségre csábít.

Az az ember, aki nem tud szeretni, az irgalmasságot sem tud cselekedni. Az minden mellékes és további gondolkozás nélkül guzsba csavarja és véka alá rejti a krisztusi alázatosságot és szellemiséget.

Az elvet és az eszmét, amelyet a megváltó hirdetett, amelyért úgy megszenvedett és kereszthalált halt, kigunyolja, kismmizí, az erőt és a lángot, amely a tanítványokat munkára hívta, tette szolította, megtöri és kioltja. Ezáltal pedig kivégzi, halálra sebzi emberi méltóságát és visszaesik arra a

semmitérő kezdetleges pontra, ahonnan valamikor elindult a vadember.

A Gecsemáné-kert ártatlanul szenvedő hősenek emléke, a tanítványok lelkesedése, bátorsága és kitartó munkássága nem érdeklik. Természet- és helyzetadta vágyai után halad, azt szolgálja és csak annak az alárendelje. Közömbös és részvétlen minden iránt, ami a jó ember tulajdonsága. A hitükért és a vallásukért úgy megszenvedett és megkínzott hősök megpróbáltatásokkal telt történelme és szívós kitartása nem hatnak rá, nem ragadják meg a figyelmét és nem érintik a már teljesen elpuhult lelkét és a legértékesebb kincstől, a szeretetétől megrabolt, megfosztott szívét.

A devai és a genfi mártírok, azok a lelkesen szóló tüzesnyelvű apostolok, az a szellem, az az eszme, az a gondolat, amelyért ők megszenvedtek és később hőiesen meghaltak, előttük mind-mind ismeretlen fogalmak, értéktelen és súlytalan csodák.

A munkától irtóznak. A dologtól, amelynek indító oka a szellem és irányítója a jó lélek, félnek, remegnek és idegenkednek, Amit tesznek, végeznek, az is mind-mind csak önző, gépies foglalkozás, élet, érzés és szellemnélküli mesterkedés.

Szomoru kép, de igazság. A valóságnak eredeti föltárása és bemutatása.

Csak itt-ott láthatni rajta egy-egy kedvesebb pontocskát, egy-egy szellemibb és észszerűbb részecskét.

Mert, hogy mindenben őszinték és eredetiek legyünk, meg kell mondanunk és be kell vallanunk azt, hogy úgy, amint a sötét éjszakának is van egy-egy fénylő csillaga, úgy a világról és az emberről alkotott ijesztő képnek is van egy-egy művésziesebb sejtje, egy-egy biztatóbb és megnyugtatóbb része.

A kísértő még nem kerített hálójába mindenkit. Győzelme nem teljes és hatalma nem végtelen. Az élet egészséges és szentséges, utja nem üres és nem pusztá, mert még mindig vannak jó lelkek, munkások és apostolok, akik azon járnak és így a szentséges vallási parancs törvényszerűségei szerint élnek és a fekete rosszlelkűség, a gonosz Sátán hívogató, csalogató szavaira, csábitgatásaira nem hallgatnak. Hűségesek önmagukhoz, a Krisztus által alapított anyaszentegyházhoz, annak hitéhez, szelleméhez, eszméihez és hűségesek az Istenhez.

A szenvedések, a nyomoruságok utját, a Golgotát járják, azon haladnak, de nem panaszkodnak és nem zugolódnak, mert érzik, tudják és látják azt, hogy csak azon át közelíthetik meg a tökéletességet és érhetik el az örökkévalóságot.

Munkások, irgalmasok, békességre igyekezők és aláztatosak.

Munkások a vallásos hitbeli hűség követésében és annak terjesztésében. Irgalmasok a fájdalmas szenvedésekben. Békeségre igyekezők a háboruszkodásokban és aláztatosak a gazdagságban, jólétben és a boldogságban.

Bátran és szilárdan kitartók. Nem csüggednek, nem lankadnak az élet hullámverései között, mert a szeplőtlen tiszta vallásos élet szelleme hitre és bizalomra serkenti s így minden törekvésükben és nemes vállalkozásukban győzelemre segíti és diadalra jutattja.

A nap-nap után rendbehozott, megújított és följavított templomok, az égbenyuló karcsu tornyok, közintézmények, iskolák és a nemes cél szolgálatában álló egyesületek, társaságok munkássága és törekvése mindennél világosabban mondja, beszéli és hirdeti, hogy vannak még utódok, akik a hagyományokhoz hiven ragaszkodnak és nem a külső fényes látszatért, hanem a belső lelki megnyugvásért s így az üdvösség örök boldogságáért küzdenek, fáradnak és ha kell szenvednek.

Hívek és szilárdan kitartók, jólelkű adakozók és könyörületesek, hogy példaadásukkal az embert kivezessék a halál örvényéből, fölemeljék a bűnnek, a rossznak förtelmes mélységeiből s így visszaadják önmagának, hogy az ezáltal térdre kényszerített rossz szellem megszegyenítésével diadalra juttassák a tisztán erkölcsi alapon nyugvó „jó szellem” uralmát, úgy az erősek, mint a gyengék, a nagyok és a kicsinyek között mindenütt, de mindenütt a világon.

Lőrinczy Miklós.

XI.-ik Unitárius Ifjusági Találkozó

julius 1–3-ig Cluj-Kolozsvárt.

Az Unitárius Ifjuság XI. találkozója az előző számunkban jelzett munkaprogram keretében eredményes munka és siker jegyében folyt le. A találkozás tárgyköre ifjusági mozgalmunk újjászervezése és a mai idők szellemének megfelelő munkaprogram megállapítása volt. Az ifjuság szép számu részvételével és komoly tanácskozásával biztosította a találkozó sikerét.

A találkozó július 1-én, pénteken délelőtt templomozással kezdődött. A szokásos jelentések után Erdő János tartotta meg igen értékes előadását az „Ifjuság szerepe a belmissziói munkában” címen. Előadásában feltüntette a hivatás és küldetés fontosságát, s az az ifjuság, amelynek nincs küldetése-, missziója, az gyümölcstelen, amely eredményt nem tud felmutatni és nem életképes. Ifjuságunkra fontos feladatok várnak a belmissziói életben; eddig is figyelemreméltó eredményeket mutat fel ezen a téren, s épen ezek az eredmények kell buzdítsák még nagyobb erőfeszítésre a munka érdekében. — Simándi András a bucurești ifjusági egyesület elnöke az ottani missziós munkáról számolt be és kérte, hogy az ifjuság, amely ezt a missziós egyházközösséget kezdeményezte és segítette, a jövőben is mindent tegyen meg ezért az egyházközösségért. Ugyanilyen értelemben szólalt fel Lőrinczy Géza lelkész is. — Utána Kiss Viola tartott előadást az „Angol nő élete úgy, ahogy én láttam” címen

és vont párhuzamot az angol és transylvániai nők élete között. — Délután Seyfried Ferenc, az Ege titkára „Az ifjúság az újjászervezett gazdasági életben” címen tartott előadásban föl-vázolta azokat a módokat és lehetőségeket, melyek ifjaink rendelkezésére állanak a mai nehéz időkben. Ugyanezt a gondolat-kört vitte tovább Ürmösi József teol. magántanár és püs-pöki titkár, aki Transylvániában egyike volt a legelső szövet-kezeti apostoloknak, a „Szövetkezeti munka és ifjúság elhelyez-kedési lehetősége” címen rámutatott a szövetkezeti mozgalom-nak még mindig eléggé föl nem ismert fontosságára, és a ta-nult ifjúság fontos munkavállalására, amellyel egyuttal elhe-lyezkedési lehetőséget is teremt ön maga számára. Ezt a tárgy-kört Pap István tanárjelölt előadása fejezte be: „Az unitárius főiskolai hallgatók elhelyezkedési lehetősége” című előadásával. Az előadó éles meglátással mutatott rá a kérdés fontosságára és az illetékes hatóságok közreműködésének fontosságára.

Julius másodikán, szombaton, a tárgykörünknek második része következett, amelynek keretében Dr. Nistor Virgil ügy-véd magyar nyelven: „A Romániában élő népcsoportok lelki kibékülésének feltételei” címen tartott nagyon értékes előadást. Előadásának lényege az volt, hogy épen az egyházi ifjúsági mozgalmak az általuk hirdetett emberi szeretet jegyében van-nak hivatva arra, hogy a különböző fajú és nyelvű népcso-portok lelki kibékülésének szolgálatába álljanak minden téren.

Előadások után a résztvevők vitacsoportokba vonultak vissza, ahol mindenki akadálytalanul elmondhatta véleményét az előadásokról és az azzal kapcsolatos kérdésekről, amelynek eredményeképen a következő javaslatok szűrődtek le, melyet az ifjúság vezetősége az illetékes helyekre eljuttat:

1. Az ifjúsági szervezet az alapszabályát módosítsa a mai igényeknek megfelelőleg.

2. A szervezet kiépítésével kapcsolatban az egyházi főha-tóság segítségével a központi irodát tartsa fenn, annak megfe-lelő helyiséget szerezzen és működési körét bővítse ki.

3. A találkozó örömmel üdvözli a megalakult Munkaügyi Bizottságot és a központi iroda vezetését, valamint az egész ifjúsági munka ügyeinek vezetését erre a bizottságra bizza; az eddigi választmány pedig, majd a találkozó előtt felülvizsgálja a bizottság munkáját.

4. Az ifjúság tudatában lévén a missziói munka fontossá-gának, a Munkaügyi Bizottság keretében önálló hatáskörrel Missziói Társulatot létesít, azzal a célkitűzéssel, hogy a missziói munkában résztvenni óhajtókat tömörítve az egyház keretében működő Missziói Bizottsággal karöltve dolgozzanak és tárjanak új területeket fel a missziói munka számára.

5. Egyuttal az ifjúság kéri az egyházi főhatóságot, hogy a lehetőség határain belül a bucurești-i missziós egyházközsé-gekbe a téli hónapokra gyakorló lelkesítővendéket küldjön ki,

aki az ottani lelkésznek segítségére lehet nehéz munkájában.

6. A találkozó a Munkaügyi Bizottság feladatává teszi, hogy a többi ujonnan megalakított egyházközsegeket (Câmpia-mezőségi, Uioara-ujvári, Bihor-bihari, Baraolt-baróti stb.) meglátogassa, módot és lehetőséget talál az ottan dolgozó ifju lelkészek támogatására.

7. A Munkaügyi Bizottság az egyházi főhatóság segítségével igyekezzék elhelyezkedési lehetőséget találni a végzett főiskolai hallgatóink számára, és mindenek előtt unitárius orvost igyekezzék unitárius falvakban telepíteni, egyttal pedig pályaválasztási tanácsadással igyekezzék ifju testvéreink életpályaválasztását befolyásolni.

8. A Munkaügyi Bizottság rendszeres munkaterv alapján igyekezzék az ifjusági mozgalmat ujjaépíteni, kezdve a vasárnapi iskolától, látogassa meg köri és helyi tagozatokat, és a köri ifjusági napokon, melynek vezetőségét ezuton kéri, jelentsek be e napok dátumait, jelenjék meg, hogy a kapcsolat és állandó munka révén az ifjusági mozgalmunk végre uj merderben induljon el és képes legyen betölteni a hozzáfűzött reményeket.

Vasárnap délelőtt találkozói istentisztelet volt, amelyen Simén Dániel elnök prédikált, utána vallásos ünnepély volt a püspökség disztermében: Dr. Gündischné, Fogarassy Klára, Rostás Dénes, Márkos Albert, Fülöp Árpád és Sebe Ferenc közreműködésével. Ezzel az ünnepéllyel ifjuságunk XI. találkozója véget ért.

A szabad időt városnézés, sport, kirándulás stb. töltötték ki.

Az uj tisztikar, amelyre a fennebb vázolt munka megvalósítása vár a következő: elnök Csifó Nagy László, ügyvezető alelnök Erdő János, alelnök Nagy Klára, főtitkár Vörös István, jegyző: Kiss Viola, pénztáros: Imre Lajos, ellenőrök: Fülöp Árpád és Dézsi Zoltán. A Munkaügyi Bizottság kiegészítése pedig a vezetőségre van bizva. Választmány: Benczedi Márton, Gálfi Elek, Miklós István, Ütő Attila, Sükösd Pál, Kelemen Imre, Török Mihály, Rostás Dénes.

Az ifjusági találkozó azzal a reménnyel zárult be, hogy a jövő évben az eddigieknél több elvégzett munkáról tud beszámolni és nagyobb felkészültséggel és hivatástudattal fog dolgozni egyházáért és fajaért.

Házasság. Árkosi László, Árkosi Tamás esperes fia I. G. Duca-székelykereszturi főgimnáziumi tanár és Almási Rózsika Zălau-zilahii lakos július hó 3-án tartották esküvőjüket a Zălau-zilahii ref. templomban. Az egyházi áldást Rázmán Mór Cluj-kolozsvári hitoktató lelkész adta rájuk. Isten áldása és megáldó szeretete legyen az ifju házaspáron.

Bártfa, 1938. VII. 5.

Tekintetes szerkesztőség!

Szíves figyelmüket felhívom a „Dunántuli Lutherszövetség kiadásában, Győrött megjelenő „Harangszó” című hetiközlöny 1938 június 12.-i számára, melynek „Hány Istenünk van?” című vezércikéből szószerint idézek:

„Az egy igaz Isten lényegére egy, személyére három... Ez a szentírás világos, határozott kijelentése... Ebből nem engedhetünk... Aki ezt tagadja, az vagy zsidó, vagy mohamedán, vagy **unitárius**, de **semmiképen sem keresztyén!**“

Kérem: Hol jelentette ki a Szentírás, ha nem is világosan és határozottan, de akárcsak homályosan és burkoltan, hogy az Isten „lényegére egy és személyére három” ??... És ha fentiek alapján az unitáriusok nem keresztyének, akkor természetesen nem keresztyén Pál apostol sem, aki (I. Korinth. VIII. 6.) azt vallja, hogy nekünk egy Istenünk vagy, ... és egy Urunk a Jézus Krisztus”. És nem keresztyének Jézusnak első tanítványai és követői sem, akik mégannyian egyetlen egy Istenben hittek, míg csak a konstantinápolyi zsinat 381-ben szó többséggel kimondotta a szentháromság tanát és dogmáját!

Maga az üdvözítő Jézus Krisztus hirdeti félreérthetetlenül az Isten egységét: „ez pedig az örökélet, hogy *tégedet egyedül esmérjenek lenni igaz Istennek* és akit elbocsátottál, a Jézus Krisztust. (Ján. ev. 17. 3.)“

És ezekután, 1938-ban: a Kapi Béla alapította — és az evang. egyház korifeusainak égisze alatt megjelenő „Harangszó” az unitáriusokat nem ismeri el keresztyéneknek.

Sajnálatos és szomorú vallási türelmetlenség!

A tekintetetes szerkesztőségnek kész hive:

Dr. Austerlitz Vilmos.

„**A mi unitárius örökségünk.**“ Ezt a címet adta Dr. Wilbur a Pacific School for the Ministry lelkészképző intézet professzora annak a könyvnek, melyben a szabadelvű keresztyénség történetét megírta. Az eredetileg angol nyelven írott könyv-

nek most jelent meg magyar kiadása Szent-Iványi Sándor teol. akad. tanár fordításában.

Az eredeti angol könyv 495 oldal. Magyar kiadása megvan toldva 89 oldalas függelékkel, 163 drb. képpel, a fordítónak itt-ott sorokra terjedő megjegyzéseivel s oldalszáma 429. Az Iratterjesztő mesterileg takarékoskodott betűvel, hellyel és pénzzel.

Mi is tehát a mi unitárius örökségünk? Milyen feleletet ad ez az új, minden tekintetben figyelemreméltó könyv erre a kérdésre? A türelmetlenség üldöztetéseinek elszenvedése és a tiszta Jézusi kereszténységhez törhetetlen ragaszkodás leírásai követik egymást s adják meg a könyvben oldalról-oldalra a kérdésre a feleletet. A türelmetlenséggel, megalkuvással, sőtétiséggel szemben világosságot hirdető és magának életet követelő vallási eszme élet-halálharcának leírása ez a könyv.

A történetírásnak az a művészi írója, aki a türelmetlenségnek is megnyugtató, elfogadható, emberi magyarázatát adja. (L. Servét esetét.) Olyan unitárius történetíró munkája ez a mű, kinek tudása és magasfoku ítélőképesége az egész kötetten át versenyre kelnek egymással. Írója az üldözés létjogosultságát el nem ismeri, mert aminek értéke maradandó, azt üldözés meg nem semmisíti, ami pedig könnyű, üres, súlytalan, az magától megsemmisül. Ezt a földtekén szétszort történelmet teszi szervessé és sokszor egyetlen mondatával hozza közel Wilbur mihozzánk.

A fordító Szent-Iványi tanár maga is járatos az unitáriusok világában. Szóval a történelem megtalálta íróját és a könyv megtalálta fordítóját. Szent-Iványi olyan dolgokat fordít és ír, amiket nagyrészen, mint maga Wilbur szemeivel látott, füleivel hallott és kezeivel tapintott. Végén a könyv függelékében maga is történelmet ír. Megírja a szabadelvű kereszténységnek háboru utáni történetét, Megírja az unitárius misszió történetét s leírja a világ unitárius szórványait. S ha a misszióknak ebből a leírásából megfogalmazzuk a misszió elméletét, itt is találkozunk a felfogás magasságában Wilburral. Nem csekély érdeme fordítónak 163 drb. képnek összegyűjtése s a kötetbe felvétele, ami a könyvet érdekesség tekintetében eddigi unitárius kiadványaink fölébe emeli.

A könyv tele van tanulsággal, erővel, étellel. Olvasása élvezetes, felemelő. Kapható az Unitárius Iratterjesztőnél.

Kiss Sándor.

Gyallay Domokos: Genoveva. „Genoveva“ című műve első kiadása 6000 példányban elkelt s ezt a mi magyar egyszerű népünk fogyasztotta el. Most új átdolgozásban, új kiadásban kapja a magyar nép „Genovévá“-t. Stílusa, éppen mint a nép lelke, telve van jóízű humorral és érdekfeszítő fordulatokkal. Ez a könyv igazi értéke a népies, tehát a legszükségesebb irodalomnak. Minerva kiadása.

B. P.

Olvasóinkhoz. A posta megköveteli, hogy a címzésnél a kisebb városokban is, ahol az eddig nem volt szokásban, az utca neve és házszám pontosan fel legyen tüntetve. Tisztelettel kérjük a turdai, deji, sighisoarai, I. G. Ducai, Tg. Săcuesci olvasóinkat, akiknek utca neve és házszáma nincs meg a címszalagon, sziveskedjenek a kiadóhivatalt (Cluj, Unitár. Koll.) értesíteni a pontos címről. *A lakásváltoztatást is kérjük azonnal bejelenteni.*

Angol vendégeink. A cluji egyházközségnek nagy öröme van, mert több érdemes unitárius lelkész vendége volt. Ezek között nevezetes *Twinn Kenneth és neje*. Twinn lelkész úr az Angliában tanult unitárius ifjaktól megtanult magyarul és ezen tanulásának eredményét be is mutatta azzal, hogy július első vasárnapján magyar nyelven a cluji unitárius templomban óriási nagy közönség előtt prédikált. Az első eset, hogy angol lelkész magyar nyelven prédikáljon. Gordon Sándor, a nagy történettudós szintén tudott magyarul, a magyar könyveket olvasta, de nem prédikált magyarul. Twinn tisztelendő úr tehát úttörő ezen a téren. A lelkész pár több egyházközséget meglátogatott s visszatért Angliába. A másik nevezetes esemény *Philipson Wallacey-i* tisztelendő úr és neje látogatása. Philipson úr Dr. Kiss Elek főjegyző úrnak volt Oxfordon tanuló-társa. A magyar tanulóknak külföldön állandó jó támogatója, igazi barátja. Dr. Kiss Elek főjegyző társaságában július hó 17-én meglátogatták Rimetea-Torockót. Részt vettek az istentiszteleten, mely alkalommal Benczédi Domokos helybeli lelkész üdvözölte az angol vendégeket s az angol vendégek szintén testvéri üdvözlésüket fejezték ki. Istentiszteleten helybeli lelkész imádkozott és Dr. Kiss Elek főjegyző egyházi beszédet tartott. Philipson úrék Dr. Kiss Elek főjegyző társaságában meglátogattak több egyházközséget, köztük Cornești-t-Sinfalvát. Az angol lelkészpár igen jó benyomásokat nyert a látogatása alkalmával.

Pályázati hirdetés. Sz. 1201—1938. E. K. T. — E. K. Tanács a Teol. Akad. Igazgatóságának 165—1938 sz. előterjesztésére pályázatot hirdet a betöltésre kerülő rendszeres teológiai tanszékre. Az Akadémia szabályzata 54. §. 2-ik bekez-

dése szerint választhatók azok, akik teológiai tanári képesítő vizsgálatuk letévése előtt vagy után legalább 2 évig egyházi képesítésüknek megfelelő állást töltöttek be. Az Egyh. Főtanácshoz címzendő folyamodások, amelyben a nős pályázók felelőségük unitárius voltát is igazolni tartoznak, az Akadémia Igazgatóságához nyújtandók be *1938 évi augusztus hó 15-ig*. Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 1938 július 13-án tartott üléséből. Cluj, 1938 VII. 15. *Dr. Kiss Elek*, e. főjegyző.

Lelkészi beiktató Sft.-Gheorghén. Főlemelő, meghitt ünnepe volt július 10-ike a sfântulgheni—chileni unitárius egyházközség hiveinek. Ekkor foglalta el állását *Dr. Kovács Lajos*, kit Mélt. és Főtiszt. Dr. Varga Béla püspök ur rendes lelkésznek nevezett ki az említett társegyházközségekbe, miután a hivek választói jogukról lemondtak.

Az ifju lelkész jóhírveve és nagy képzettsége felcsigázta a várakozást. Már az állomáson nagy közönség gyült össze, melynek élén az egyházközség és nőszövetség kiküldöttjei meleg szavakkal üdvözölték és virágot nyújtottak át az új lelkésznek, aki Braşovból barátainak és tisztelőinek nagyszámu kíséretében érkezett új állomáshelyére.

A templom udvarának kapujában egy csöppnyi kislány virágcsokrot nyújtott át, majd beljebb az udvaron újból megállította Dr. Fekete Sándor egyházközségi főgondnok és köri f. ü. gondnok a lelkésztársai és nagyszámu közönség kíséretében templomba igyekező ifju lelképásztort és tartalmas, lelkes beszéddel üdvözölte őt az egyházközség nevében. A szeretetből fakadó üdvözlésekre Dr. Kovács Lajos úgy az állomáson, mint a templomudvaron meghatva válaszolt.

Az ünneplő gyülekezet nem fért be a templomba, de az egyházközség előre gondoskodott arról, hogy a kívülmaradtak is hallják az elhangzó beszédeket. A legszebb mezei virágokkal nagy izléssel feldiszitett templomban az egyházi ének elhangzása után Kovács Lajos brassói lelkész, esperes tartott rövid bevezető, a változott helyzettel foglalkozó beszédet, mely után Végh Benjámint tb. esperes felolvasta a püspöki kinevezést s az új lelkész elfoglalta a szószéket. Szívüöl jövő imádkozás után nagy érdeklődéssel várt és hallgatott beköszöntő beszédében Luk. IX. 57—62 és XII. 35—40 versek alapján a Jézus követését és az Isten országát, valamint annak fontosságát tárgyalta, hogy milyen nagy dolog az, ha mindig vigyázva talál az Ur. Magasan szárnyaló és tiszta gondolataival, hivatásának s általában az igazi emberi életcélnak határozott megfogalmazásával, nemkülönben nyugodt és kifejező előadásával teljes mértékben meghódította első hallgatóit.

A beiktatást az egyházkör esperese, az új lelkész édesatyja végezte, hivatásba vágó komoly tanácsokat is adva fiának. A beiktatás keretében értesültek sokan arról, hogy a több nyelvet beszélő, német, angol és francia teológiai fakultásokon éveken át tanult és teol. doktorátust szerzett ifju lelképásztor

az unitárius egyház egykori nagyevü költő-püspökének, a székely népköltészet örökbecsű kincseit, a „Vadrózsák“-at gyűjtő Kriza Jánosnak a dédunokája, ami a különben is meglevő meleg rokonszenvet még jobban fokozta. Adja Isten, hogy a Kriza-szellem és lelkület kísérelje pályáján.

A beiktatás után a háromszéki egyházkör lelkészei nevében Benedek Gábor kökösi lelkész, egyházköri jegyző mély érzésből fakadó, hatásos és baráti szavakkal köszöntötte az új lelkészt s fogadta be az egyházkör lelkészei sorába. Azután sorra jelentkeztek a különböző felekezetek, városi és vármegyei hatóságok, a ref. Mikó Kollegium, a jótékony nőegylet, az unitárius egyházköztség, nőszövetség és ifjusági egyesület küldöttségei, kiknek bensőséges üdvözlését, melyeknek mindenike bizalmat és szeretetet sugárzott, román, magyar és német nyelven meghatva köszönte meg az ifjú lelkészt.

Az ünnepély után közel 200 teritékes közebed volt, melyen számos pohárköszöntő hangzott el, köztük Dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok tartalmas beszéde, ki a beköszöntő ünnepélyt megjelenésével tisztelte meg.

A jelenlevők azt a benyomást szerezték, hogy a sfântu-gheorgheni—chileni unitárius társegyházköztség hivatása magaslátán álló és kiválóan képzett lelképásztort kapott, Sft. Gheorge város társadalma pedig olyan erőt, aki fájának és a közéletnek hasznos szolgálatokat tehet.

Jul. 17-én a chileni egyházköztségben külön beköszöntő volt a hivek kivánságára, midőn a köztség népe szintén megtöltötte az ősi unitárius templomot. Itt Végh Benjámint beszólgáló lelkész üdvözölte a templom előtt az új lelkészt, a templomban pedig Szabó András ref. lelkész egyházközsége, Oláh Sárka pedig az unitáriusok nevében, szép csokrot nyújtva át az új lelkésznek, aki hálásan mondott köszönetet a szíves üdvözlésekért. Beköszöntő után özv. Incze Istvánné házánál barátságos összejövétel volt.

Kacsó Sándorné.

Lelkészválasztás Diciosánmartinban. Diciosánmartinban megtörtént a lelkészválasztás. Egyhanguan *Lukács Sándor* roai lelkészt választották meg. A főt. Püspök úr kinevezte. Nem tudjuk még, hogy az ünnepies beköszöntő mikor fog megtörténni.

Gyallay Pap Zsigmond hosszabb idő óta Dániában, a földmivelés minta országában van s ottan nemcsak tanul, hanem tanít is, mert előadó Transylvan állapotokat ismertető kérdésben. Közelebről Angliába, Manchester városába megy, hogy ott tovább folytassa tanulmányait. Manchester Anglia legnagyobb gyárvárosa, ott sok látni és tanulni való van s emellett az unitáriusoknak egyik középpontja. A kiváló ifjunak sok szerencsét kívánunk további tanulmányaihoz.

Nagy Zoltán papjelölt Manchesterből két évi szorgalmas tanulás után hazaérkezett július hó közepén s egyelőre Aiudon kipihenési tanulása fáradságait. Nagy Zoltán kiváló ered-

ménnyel fejezte be angliai tanulmányait; további tanulmányai és munkássága elé sok reménnyel néz az unitárius vallásközönség.

Teológiai Akadémiai évváró. Az unitárius teológiai akadémia évváró ünnepélyét 1938 június 22-én d. e. tartották meg a kollégium disztermében. Ez alkalommal Útő Lajos zenetanár vezetése mellett énekelt az ifjuság, imát mondott Vári Albert, teol. tanár, volt dékán. A jelenlegi dékán, Dr. Kiss Elek tartotta meg évváró beszédét, amelynek folyamán kiemelte az elmúlt 1937—38. tanévnék nevezetesebb eseményeit a hallgatókra és az intézetre vonatkozólag egyaránt. Volt 25 rendes és 5 rendkívüli hallgató. Az összes rendes hallgatók kollokváltak (egy betegsége miatt csak részben) s mind jelentkeztek vizsgára, amely vizsgák június 23—25 között voltak. Mivel a hallgatók az elméleti tanulmányok terén nem voltak olyan jók, mint missziói tevékenységeikben, dékán figyelmeztette őket szellemi életük kiművelésének a fontosságára, ami nélkül az unitarizmus nem állhat meg az élen. Végzett növendékeink, kik külföldön tartózkodtak, csak jó hírustet hallatták. Az évváró végén Dr. Varga Béla főt. püspök ur szólott az ifjusághoz s kért áldást az eljövendő nyári tevékenységeikre is.

Istentisztelet Aradon és Timișoaran. Aradi és timișoara-i egyházközségeinkben a megalakulás után a második unitárius istentisztelet július 10-én tartott. Aradon fél 12 órakor az evangélikus templomban, melyet az aradi luteránusok nagyra becsült püspöke keresztény testvéri készséggel bocsátott hiveink rendelkezésére, szépszámu hallgatóság jelenlétében Sigmond József Odorheiu-i lelkész prédikált, Komjászegi Géza bihori lelkész egy fiut keresztelt. Az énekvezéri tisztet egyik kedves hívünknek neje Paál Jenőné urnő látta el kitűnő hozzáértéssel és nagy szíveséggel. Transilvániából ott tartózkodó másfelekezetű testvéreink is többen megjelentek az istentiszteleten. Hívek együttérését igazolja nemcsak a szépszámu templomi közönség, hanem az a kedveshangulatu társas összejövetel is, melyre az Odorheiu-i lelkész és neje aradi tartózkodása alkalmából az új egyházközség érdekében folytatandó megbeszélésre készséggel gyülekeztek hiveink és barátaink Buzogány Márton hívünk kis kerthelyiségében. Fejlődő egyházközségünk ügye Jakab Géza és Halmágyi Samu irányításában úgy hisszük, legjobb kezekben van arranézve, hogy feladatának megfeleljen. Ugyan-ezen napon délután mindkét lelkész Timișoara-ra utazott, hol szintén az evangélikus templomban tartott istentiszteleten Komjászegi lelkész prédikált. Kár, hogy a délutáni jégeső a hívek egyrésztét visszatartotta a templomból. Am így is szépszámban voltak jelen Timișoara-i unitárius testvéreink, kiknek vezetését Gothárd Áron gondnok afia, a köréje csoportosult lelkes ifju csapattal öntudatosan és buzgósággal intézi. Amilyen örömmel olvastuk annakidején ezen városokban élő hiveink tömörülését, ép oly jóleső érzéssel tapasztaltuk a megalakult egyházközségek életrealóságát. Mindkettő megérdemli a leghathatósabb

támogatást, hogy ottani hiveink buzgó összefogása Isten segítségével megvalósítsa a legszebb reményeket. *Sigmond József.*

Tanulmányi eredmény a Cluj-i Unitárius Főgimnáziumban. Cluj-i főgimnáziumunkban az iskolai évet június hó 27-én d. e. 11 órakor zárták be a szokásos iskolai ünnepély keretében. A tanulmányi eredmény a következő volt: Osztályoztak 175 tanulót, kik közül osztályismétlésre 4-en (2,29%), javítóvizsgálatra 47-en (26,85%) utasítottak. Összesen bukott 51 (29,14%). Az V. osztályba való felvételi vizsgára 20 tanuló jelentkezett. Sikerral vizsgázott 16 (80%). A *juniusi bacalaureatusi vizsgálatra* esőszben állott 11, sikeresen vizsgázott 7 tanuló (63,64%). Ismételtlen állt vizsgára 6, átment 2 (33,33%).

Helyreigazítás. Lapunk legutolsó számában a cluj-i főgimnázium „Tájékoztató”-jában az *I. gimn. osztályra szóló felvételi vizsgák napja* tévesen volt közölve. A helyes dátum 1938. szeptember 6-ika, délelőtt 10 óra.

Az Odorheiu-i érettségi vizsgálat végső eredménye.

Az Odorheiu-n működő érettségi vizsgálat bizottsága előtt a juniusi szakaszban öt intézetnek 100 tanulója jelentkezett vizsgára, akik közül 64-en tették le sikerral az érettségit. Az általános osztályzatok sorrendjében az első helyet az Odorheiu-i „St. O. Iosif” állami liceum két tanulója: Hartwig István és Moisescu Constantin foglalják el 8,80 középpjeggyel. Mint örvendetesen kiemelendő tényt közöljük, hogy az összes jelöltek közül a második és harmadik helyet az I. G. Duca-i Unitárius Főgimnázium tanulói: *Mező Álmos* 8,50 és *Pap Géza* 8,20 általános érdemjeggyel biztosították maguknak. A vizsgáztató bizottság nagy elismeréssel nyilatkozott az említett felekezeti intézet szóbelire jutott növendékeinek felkészültségéről. Ez elismerésnek bizonyítéka, hogy az I. G. Duca-i Unitárius Főgimnáziumnak szóbelire jutott növendékei *mindannyian* sikerral tették le az érettségi vizsgát. Érettségire állott 15 növendék közül 4 ment át írásbelin (26,67%).

Ünnepélyes keretek között zárta be az 1937—38 iskolai évét a székely Unitáriusok Főgimnáziuma. Június hó 25-én tartotta meg az I. G. Duca-i Unitárius Főgimnázium az intézet hatalmas tornacsarnokában szépszámu közönség jelenlétében évváró ünnepélyét. Egyházi közének és *Útő Lajos* főgimn. lelkesztanár magasszárnyalásu imája után *Elekes Domokos dr.*, az intézetnek ez iskolai év folyamán választott új felügyelő-gondnoka mondott nemes gondolatokban gazdag ünnepélyt megnyitó beszédet. A közönség figyelmét mindvégig lekötő megnyitó után *Balázs Zsigmond* igazgató-tanár ismertette az iskolai év történetét beszámolójában, majd a jutalmak kiosztásánál lelkes szózatot intézett az „Orbán Balázs-díj” nyerteseihez és az egész tanulóifjúságkhoz s megköszönve a társadalom nagylelkű támogatását és kihangsúlyozva a kulturintézmény keresztény alapon álló létjogosultságát, az iskolai évet ünnepélyesen bezárta.

